

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta . . . . . 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri popoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Se. Warz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Vprašanje

poslanca Alojzija Štreklja in tov. na Nj. Vzvišenost gospoda naučnega ministra zastran c. kr. vadnice na ženskem učiteljskem v Gorici.

Učna uprava je ustanovila na dekliški vadnici c. k. ženskega učiteljskega v Gorici za prihodnje šolsko leto čisto nemško razrede v nemškem učnim jezikom in v ta namen imenovala že nemške učne moči.

Proti temu novemu in mnogopomembnemu koraku germanizacije naših šolskih zavodov, sedaj celó elementarne šole v goriski deželi, moramo odločno protestovati.

C. kr. žensko učiteljske je namenjeno vzgoji slovenskih in italijanskih — nikakor pa ne nemških učiteljic za gorisko kronovino, kjer kakor na Primorskem sploh nemščina niti ni deželni jezik.

Temu namenu bi morala odgovarjati šolska uredba c. kr. dekliške vadnice, ki naj bi pripravljala deklice za vstop na slovenski ali italijanski oddelek učiteljske, zajedno pa bi bila kandidatinjam prva in najboljša praktična šola za šolski nastop.

Popolnoma napačna je torej že sedanja uredba, da se v vadnici slovensko-italijanskega učiteljske deklice podučujejo že od I. razreda dalje večinoma, od III. razreda dalje pa izključno v nemškem jeziku in da se na tej vadnici smatra materini jezik deklic le kot pastorka.

Da doseže c. kr. dekliška vadnica svoj namen, morala bi se ta dosedanja pedagoško slaba ureditev spremeniti na ta način, da bi se uvedel za poduk od I.—IV. razreda vadnice za deklice slovenskega oddelka slovenski jezik, italijanskega oddelka pa italijanski jezik kot učni jezik.

In razume se samo ob sebi, da bi ob taki ureditvi, ki je naravna, logična in pedagoška, nikdo ne ugovarjal proti intenzivnemu poduku nemškega jezika v obeh oddelkih, kakor se ne ugovarja proti poduku v drugem deželnem jeziku.

Namesto take naravne spremembe v tem smislu pa je šla učna uprava — ali s pritrdilom ali brez pritrdila strokovnjakov nam ni znano — na tej slabi poti se korak

daje in je ustanovila čisto nemško vadnico z izključno nemskim podučnim jezikom in nemskimi učnimi močmi.

To postopanje učne uprave je ali nečuvena pedagoška provokacija obeh v deželi bivajočih narodnosti in obeh deželnih jezikov ali pa narodno pristranska in nepostavna prevzema nemške ljudske šole v državno oskrbo, do katere prevzeme nemška narodnost na Goriškem vkljub naravne in umetno gojene ekspanzivnosti do sedaj nima nobene v ustavi in učni upravi utemeljene pravice. Mislimo vsaj, da bi se bila stotinam otrok slovenske ali kake druge narodnosti v Gorici in drugih mestih od učne uprave morale dati že davno prav iste dobronete, kar pa do sedaj živo pogrešamo.

Bodi si eno ali drugo, gotovo je to, da nemška elementarna šola z nemskim učnim jezikom in nemskimi učnimi močmi ne spada na c. kr. učiteljske goriske kronovine, ki ima namen vzgojati učenke kot učiteljice slovenskih in italijanskih otrok na slovenskih in italijanskih ljudskih šolah.

Z ozirom na vse to vprašamo:

1. Kako opraviči učna uprava nemške razrede c. kr. vadnice na zavodu, ki nima naloge, skrbeti za nemške učiteljice, — kjer so torej ne le nepotrebni, marveč jih mora prebivalstvo smatrati le za postojanke germanizacije?!

2. Ali hoče visoka učna uprava c. kr. vadnico na c. kr. ženskem učiteljskem presnovati pedagoško v tej smeri, katero zahteva jasno in očitno namen tega zavoda? V Gorici, dne 17. julija 1902.

Sledé podpisi.

Predlog

deželnega poslanca dr. Dragotina Treo in tovarisev.

Oziraje se na žrtve, katero bode prevzelo prebivalstvo goriske dežele vsled regulacije učiteljskih plač, in oziraje se na očitni nedostatek poduka na naših ljudskih šolah v kmetijski stroki, predlagamo:

Visoki deželni zbor skleni:

Visoka c. kr. vlada se pozivlja, da presnuje obligatoričen poduk iz kmetijstva za učiteljske pripravnike;

pa zahtevam dva tisoča. To je tudi obveljalo.

Po njegovem odhodu dobim naročilo na dva svetlopisa od Tanzenberga. Švjatecki, ki je antisemit, norčuje se z menoj, češ, da sem postal židovski slikar, toda radoveden sem, kdo pri nas kupuje umetniška dela, ako ne »finances«. Ako se pa »finances« boje trupel Švjateckega, tega nisem jaz kriv.

Še le ob jedni popoldne dospem k Evi, dam ji prstan ter ji najavim, da po poroki odhajeva v Rim.

Eva se strinja z načrtom in — čim več sva večeraj oba molčala, tem urneje nama danes teče jezik...

Pripovedoval sem ji o naročilih, katera imam, in oba sva tega vesela. Svetlopišec moram izgotoviti pred odhodom, a »Žide« za Kartoflerja hočem slikati v Rimu. Potem se vrneva v Varšavo, kjer osnujem delavnico in živela bova kakor v nebesih...

Pripoveduje o teh načrtih pravim še Evi, da hočeva vse življenje slovesno praznovati obletnico večerajšnjega dneva...

Toda ona mi skrije glavo na rame ter prosi, naj ji ne govorim o tem. Na

2. da uvede v višjih razredih ljudskih šol, kakor v nadaljevalnih tečajih ljudskih šol kmetijstvo z ozirom na krajevne razmere kot učni predmet.

V Gorici, dne 17. julija 1902.

Sledé podpisi.

Utemeljevanje tega predloga se glasi:

Visoki zbor! Svoj predlog hočem utemeljiti pred vsem iz življensko-praktičnega stališča, pedagoška izvršitev istega bodi stvar strokovnjakov. — Nedvomno je, da naš kmetijski stan propada, da se kmet dolži in da zaostaja v svojem gospodarstvu daleč za gospodarsko evolucijo, ki se je izvršila v zadnjih desetletjih po naših deželah. — Nedvomno je pa tudi, da mora propad temeljnega stanu imeti najslabejše posledice za splošni gospodarski položaj naše dežele. Skupna dolžnost naša je, temu stanu pomagati tam, kjer si sam pomagati ne more in to je na tehničnem polju. — Naš kmet mora v svojem gospodarstvu tehnično napredovati, ako se hoče vzdržati, in za ta tehnični napredek potrebuje — poleg materijelnih podpor, ki bi jih morala bolj ženerozno dati na razpolago dežela — praktično solo.

Ni treba se mi pomisljati, ako trdim, da naš kmet nima praktičnih učiteljev. — O svojem času bil mu je učitelj ta ali oni posameznik — in danes je isto tako: organiziranega poduka iz njegove stroke pogrešamo pa popolnoma. — V tej zadevi gre le en glas po deželi — da naše učiteljstvo tukaj ni kos svoji nalogi in da bi poklicano ali iz proste volje moralo doseči v drugih odnošajih čisto druge vspehe.

Mi potrebujemo v kmetijski stroki — osobito v stroki za nas merodajni — v vinarstvu spojeni s kletarstvom in sadjereji — praktično izsolanih učiteljev. Prigovarjalo se mi bode morda, da že nekaj enakega obstoji v Kopru. — Res in zopet ne res, kajti resnica je, da je podučevanje učiteljev v kmetijstvu na učiteljskem v Kopru skrajno pomanjkljivo in tudi v zistemu pogrešeno. Neizpodbitna resnica je, da se naši učitelji tam malo ali recimo ničesar ne nauče. Kdor se pa sam nekaj ni naučil, ta tudi drugih učiti ne bode mogel.

to me objame z rokami okrog vratú ter me imenuje svojega velikega človeka... Je nekoliko bledejša nego navadno, oči ima bolj zamodrele nego navadno, toda lice se ji žarf veselja.

Oh, kak bedak sem bil, imajoč poleg sebe tako žensko, sem iskal druge sreče, med stanovi, v katerih sem bil popolnoma tuj in kateri so bili tuji meni...

Kaka umetniška narava je ta Eva! Moja zaročnica je, torej se takoj prime te uloge kot mlada, srečna zaročnica. Toda ne hudujem se radi tega na ljubljeno bitje, ki je toliko let bilo v gledišču.

Po obedu greva k Heleni Kolčarovski.

V hipu, ko me je Eva predstavila tovarišici kot svojega zaročnika, spremenil se večerajšnji prihod z beračem v nedolžno šalo, ki ne more provzročiti nespornostimljenj med tema ženskama. In res, Helena naju sprejme z razprostrtimi rokami ter je vsa srečna vsled Evine sreče. Pa se vsi trije smejemo temu, kaj vse je moral poslušati berač o slikarju Magorskem. Večeraj sem se hotel dvobcjevati z Ostrinskimi, danes pa ga le občudujem...

Predpogoj je torej: v kmetijstvu praktično podučeno učiteljstvo, ki bi moralo pozneje v kolikor je na deželi, popolniti svoj poduk s praktičnimi ferijalnimi kurzi.

Ako bodo učiti, plače po tolikih porodnih težavan, kjer so bili učitelji sami najboljše babice — regulirane — bode smela dežela od njih ta povisek njihovega znanja tudi terjati.

Drugi predpogoj je to, da pride moško učiteljske v Gorico, kjer bode kmetijska šola najboljše vplivala na ta napredek učiteljstva — in morebiti tudi viceversa!

V tej zadevi si dovoljujem apelovati na čast. navzoče zastopnike goriskega mesta! — Vlada je kakor se zagotavlja naklonjena preselitvi in gre več ali manj zopet le za stavb. prostor. — Upam, da ne bodo ostali zastopniki goriskega mesta na tistem stališču kot pri justični palači, ki se je seveda morala zidati. — Tukaj gre za „do ut des“ — in gorisko mesto bode indirektno jako dobro investovalo vrednost stavbenega prostora, tudi ako ga dá zastoj. Mesto, ki je središče dežele, bode koristilo sebi in ob enem — steklo si hvaležnost cele dežele, iz katere vendar živi in raste.

Končujem: Ako bodedo imeli, gospodje, tako praktično vzgojeno učiteljstvo, potem pride kmalu čas, da se bode tehnični napredek razvil med kmečko mladino ne le po nadaljevalnih tečajih, ki so danes večinoma le na papirju, temveč duh in želja za njim že v višjih razredih ljudske šole, kjer naj se kmetijski poduk pri 12—14letnih dečkih uvede s primerno razdelitvijo učnega gradiva. Na ta način bodedo spravili naš temeljni in vendar zanemarjeni stan do potrebne gospodarske izobrazbe in s tem do novih virov njegovih dohodkov.

Formalno predlagam, da se predlog odkáže solskemu odseku.

DOPISI.

Iz Črnič. — Veselica našega mladega bralnega društva se je obnesla še precej dobro. Privlačna sila k nji je bilo „pevsko in glasbeno društvo“ iz Gorice. Res, zaslu-

Helena se smeje, da se ji prozorne oči kar zalivajo s solzami. Mimogredé rečeno, prekrasna je. Ko pri slovesu skloni glavico, ne morem odtrgati očí od nje in tudi Eva je tako prevzeta od tega čara, da potem ves dan posnema nevedoma ta poklon in pogled...

Dogovorimo se, da po vrnitvi izza meje naslikam Helenin portret, toda poprej v Rimu naslikam svojo Evo, ako bom sploh zmožen, zadeti te nežne črte, to ganljivo ličice, na katerem se odbija vsako ganutje, kakor oblček v jasni vodi...

Toda zadenem jih, čemu bi jih ne zadel?

Večerni »Letavec« razglašá nečuvveno zgodovino o naročilih, katera sem prejel.

Moji dohodki so preračunjeni na tisoče.

Nemara je bilo nekoliko krivo, da sem dobil drugo jutro pismo od Katrice, v katerem mi piše, da je le vsled jeze in ljubosumnosti vrnila mi prstan; toda naj le pridem, da padeva starišem k nogam, pa se dadó oni nemara še preprositi.

(Dalje pride.)

— 23 —

TA TRETJA.

Kratkočasna povest.

Poljski spisal H. Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Dalje)

Čudno! Vsi si domišljujejo, da je Eva bila kriva, da sem se preoblekel, in vsega, kar se je zgodilo, — a resnica, še le tega, kar pride sedaj, bode kriva Eva.

Zmečkam pismo, spravim ga v žep ter grem spat...

Švjatecki dvigne oči od dela ter me gleda, pričakujoč, da mu kaj poročem, toda jaz le molčim.

»Zvečer po teatru je bil tu ta podli Ostrinski,« omeni Švjatecki.

XVIII.

Drugi dan ob desetih sem hotel zdirjati k Evi, toda ni mogoče, ker imam goste.

Prišel je baron Kartofler ter naročil drugo sliko (posnetek) mojih Židov. Ponuja mi tisoč in pet sto rubljev, jaz

gam priznanje! Srčna hvata vrlim goriskim gg. pevcem, da se niso strašili ne vročine, ne truda ter so prihitali k nam, da navdušijo za lepo petje tudi naše Črničane.

Nas domači pevski zbor nas je kar iznenadil. Peli so dobro in pričakovali je vse-kako, da se se bolj izurijo v lepem narodnem petju v ponos svoji domači vasi. Le tako dalje in hvaležnost vseh razumnih Črničanov vam hode v plačilo! Vstrajajte v tem zaprčetem delu, katero vam je najlepše razvedrilo po težkem vsakdanjem delu! V zahvalo in podporo se pa gotovo vsi boljši gospodarji oklenejo skromnega našega društva, da se bomo skupno v najboljši složnosti navduševali za ljudsko izomiko in gospodarski napredek.

Tudi šaligro „Blaznica v prvem nastropju“ in je dal mnogo zabave in veselja. Nikar ne l. ni lili, da se morejo tudi priproste domače osebe toliko naučiti, da nas tako lepo zabavajo, kakor so nas pogumna Tinka, smešni Ivan ter zdravnik Jaroslav in Vladimir. Vsa čast jim! Le njih pridnosti se imamo zahvaliti, da smo imeli v Črnicah po kakih 30 letih zopet jedno veselico. Umljivo, da je tudi „Olga“ dobro resila svojo nalogo.

Lepo Krilanovo „Stara mater“ je prav dobro v prijetno iznenadenje vseh domačinov in v občo zadovoljnost navzočih boljših gostov deklamovala priprosta domačinka Viktorija Rjavec. Pričakujemo, da pridna deklamovalka in njena sestra Amalija (Tinka) še večkrat nastopita pri naših veseljih, katere se bodo redno ponavljale, ako vstraja naše društvo v pričetem delovanju. Vsi zavednejši Črničani pa se morajo okleniti bralnega društva, da bodo vsi deželni njegovih dobrot, katere siri s čitanjem, omiko in lepim petjem med naše ljudstvo.

Konečno si slijemo v prijetno dolžnost, da izrazimo svojo zahvalo našemu gospodu županu za prepustitev njegove lepe veže, vsi vrli požrtvovalni goriski gospodi in našemu okoličanskemu razumnstvu, da so nas počastili s svojo navzočnostjo. Posebno pa moramo omeniti vrle pevce smarnskega bralnega društva „Školj“, kateri so se skoraj polnoštevilno vdeležili naše veselice, in vrle Dornberžane, kateri hite v svojem čilem društvu „Naprej“ — naprej k omiki, slobodi in napredku! Društvenik.

z Brd. — V nedeljo 13. t. m. popoldan je napravilo izlet v Brda nekoliko slovenskih mladeničev iz Gorice. Ko pridejo na Sovenco, tam se malo društvo razdeli v dva oddelka; nekoliko jih je šlo v Kojsko, a ostali so se peljali v Cerovo, kjer so se udeležili plesa. O tem poročajo: Ko se pripeljemo v vas, smo slišali godbo ter izvedeli, da se vrši tu plesna veselica, radi česar smo bili prav veseli ter se plesa tudi udeležili; bilo je vse lepo napravljeno, tudi ljudi je bilo mnogo, in prav krasna dekleta, a žalibog ko smo se prepričali kmalu, da tu ne svira slovenska godba temuč poznali smo več laških godcev zadnje vrste, kateri so bili zbrani od vseh vetrov.

V tej zadevi moramo resno opozoriti naše slovenske brate Brice, da bi se vendar enkrat uvrstili z drugimi slovenskimi okoličani ter se zanimali za svoj narod, pa ne se smešili z laškimi kruleži zadnje vrste. Ker pa mladeniči te narodne politike, v kateri je zapopadna čast in korist, ne poznajo, pozivljamo v prvi vrsti vse gg. župane, da preprečijo take narodne škandale. To se stori z dovoljenjem pod pogodbo.

Govori se, da Kojsčanski godci so prav izvrstni, kateri hodijo gost celo na Kanalsko ter na mejo idrijsko itd. Čudno je torej, da nekatere vasi v Brdih prezirajo domače godce. Tega so krive brzokone domače razmere, ali kar se tiče dela za čast in korist svojega naroda, bi se ne smelo na domače razmere ozirati. Le s podpiranjem domačih godeb dobimo dobre godce ter se število istih pomnoži tako, da ne bo treba hoditi drugam po nje! Podpirajmo se med seboj, ako hočemo, kaj veljati ter kaj doseči.

Domače in razne novice.

Poroka. — Poročil se je g. Avgust Žgur, posestnik na Gočah, z g.čno Anico Lampe tovo iz Črnega vrha. Mnogo sreče!

Promeščena je učiteljica in voditeljica na čipkarski soli v Idriji, g.čna Amalija Korbar, v Bovec; na njeno dosedanje mesto pride g.čna Ivana Jereb iz Boveca.

Promocija. — Včeraj je bil na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem

prava g. Ivan Benko vič, odvetniški kandidat v Trstu. Gosp. Benkovič je doma iz Kamnika.

Konsekraacija nadškofa in kneza. — V soboto zvečer smo imeli nevihto, vsled česar je bila razsvetava, namenjena prem. nadškofu in knezu, klaverna. Veter in dež, sta jo onemogčila, kakor tudi je mestna godba pri obhodu vzela krajšo pot. Deževalo je tudi v nedeljo dopoldne. Ceremonija v Veliki cerkvi je pričela ob 9. uri dop. ter je trajala 3 ure. Navzoči so bili poleg obilice radovednega občinstva škofje Flapp, ki je vodil konsekracijo, Jeglič in Nagl. Izmed posvetnih dostojanstvenikov so bili navzoči namestnik grof Gress, namestništveni svetnik in voditelj tuk. glavarstva grof Attems, župan, dež. odborniki in zastopniki drugih civilnih in vojskarih oblastij. Skončalo je vse v redu. Popoldne ob 2. je bil banket v nadškofjski palači, ki je trajal do 5. ure. Svirala je mestna godba.

Govori se, da ostane nadškof in knez na svojem novem mestu v tisti priprostosti, ki ga je dčila doslej, ter da je vzel nazaj v službo vse tiste še živeče služabnike, ki so služili škofu Zornu ali so bili odstranjeni s prihodom kardinala Missije.

Monsignor Jordan je deveti poglavar naše nadškofije. Prvi je bil grof Mihael Attems, ki je umrl 15. febr. 1774. Nadškof je bil 22 let. Drugi je bil grof Rudolf Edling, ki je skofoval 10 let. Tretji je bil grof Insaghi, ki je umrl l. 1816. Njemu je sledil Josip Valant, (Balant) s Kranjskega. Leta 1835. je postal nadškof Fr. Ks. Lušin, sloveč po dobrem srcu in usmiljenju do bližnjega. L. 1854. mu je sledil Golmajer, ki je umrl 17. marca 1883. Za njim je prišel Zorn, ki je umrl l. 1897. Škof je bil 14 let. Za njim je prišel Missia, ki je dosegel čast kardinala, in ker je ta letos nagloma umrl, je bil imenovan monsignor Jordan. Novi nadškof in knez je rojen v Gorici l. 1845. dne 29. nov., proš je bil od l. 1886.

Deželni zbor. — Predlogi glede na načrt zakona o pogozdovanju Krasa v političnem okraju tolminskem ter v nekaterih občinah kanalskega sodnega okraja, sprejeti v seji 17. t. m., se glasijo:

Visoki deželni zbor naj sklene:

1. Vladni načrt zakona zastran razširjenja veljave zakona z dne 9. dec. 1883. o pogozdovanju Krasa na Goriskem na politični okraj tolminski ter na nekatere občine sodnega okraja kanalskega se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da popolni statistične podatke in poizvedbe, na postavi katerih bo mogoče soditi o potrebi in umestnosti predloženega zakona in o obsežnosti, ki naj se mu da, ter da poroča o tem v prihodnjem zasedanju.

II. C. kr. vladi se naroča:

1. da predloži deželnemu zboru načrt zakona, po katerem se uredi kozoreja in kozja paša na Goriskem;

2. da ukrene, kar treba, na podlagi obstoječih zakonov v prosepah gozdarstva na Goriskem, z vednim ozirom na eminentno važnost živinoreje v tej deželi;

3. da predloži deželnemu zboru načrt zakona, po katerem se odškodujejo živinorejci za travnike in pašnike, ki bi se morda odločili za gozdno kulturo, ter da postavi v državni proračun podrobne zneske za neobhodno potrebno zboljšanje travnikov, pašnikov in planin;

4. da se poprime z vso resnostjo in odločnostjo uravnave hudournikov in rek v deželi;

5. da predloži načrt zakona za pogozdenje proda, lagun in močvirjev v političnem okraju gradiskem; da prispeva že zdaj v to svrhu z enakim zneskom, kakor dežela,

6. da ustanovi mesto c. kr. gozdnega čuvaja v svrhu gozdne policije za ta okraj;

7. da odloči vsako leto primeren znesek za pogozdenje zemljišč v strugah Soče in Tera v namen uravnave teh rek.

V zadnji seji je utemeljeval poslanec Holzer svoj predlog glede upeljanja telefonske zveze med Trstom in Gorico ter Krminom in med drugimi važnejšimi mesti in trgi v naši deželi; ob enem naj stopi vlada v dogovor z italijansko vlado, da se ta zveza podaljša do Vidma. Predlog je bil najnijnim potom sprejet. Posl. Lapanja je utemeljeval svoj predlog o uravnavi hudournika Šjaka; dež. zbor naj dovoli 17.000 K s pogojem, da tudi vlada prispeva z enakim zneskom. Opisal je škode, katere provzročata hudournik. So posestniki, ki nimajo niti za kvintal sena, kjer se je prej pridelalo do 18 vozov.

Tla travnikov gnijejo, alge rastejo, nastaja vedno večja nevarnost za mrzlico itd. Predlagal je nujnost, sprejet pa je bil predlog dr. Gregorčiča in dr. Maranija, da naj dež. zbor pooblasti dež. odbor, da dovoli dogovorno s kobariskim cestnim odborom iztrebljenje struge Idrije, vlada pa se pozove, da dež. odboru odstopi načrte o uravnavi Šjaka. Na to je bil odobren sklepni deželni račun za leto 1901. Pri proračunu za tekoče leto so bile sprejete vse točke predloga fin. odseka. Poročal je dr. Verzeznassi. Predlog se glasi:

Visoki deželni zbor sklenu:

I. Potrjuje se proračun deželnega zaklada in kmetijske sole za leto 1902. z naslednjimi konečnimi izidi:

II. Potrebščine: K 998.054, pokritje K 369.614, torej primanjkljaj K 628.440. V pokritje se vpelejo doklade in davščine, in sicer:

1. doklada na izravni davek, namreč:

a) po 18 od sto na zemljarino, ki dá približno K 91.000, b) po 20 od sto na hišno razredarino in najemarino, ki dá približno K 113.000, c) po 25 od sto na pridobnino in dohodarino, na koji dojde K 90.000;

2. doklada po 80 od sto na erarsko užitnino vina, mošta in mesa, na koji dojde K 313.552;

3. deželno davščino 1 K za vsaki hl na drobno potočnega piva, ki naj se nobira na način kakor določeno provizorično v deželnozborskem sklepu z dne 27. dec. 1901., ki dá kakih K 18.025, skupaj torej K 625.577, dočim se pokrije ostali primanjkljaj od K 2.860 z blagajnskimi prebitkom.

III. Podaljšujejo se definitivno do konca decembra 1902. krediti, koje je dovolil visoki zbor v letih 1900. in 1901., podrobno navedeni pod odb. št. 7300/01., in ki so se provizorično podaljšali z deželnozborskim sklepom z dne 27. decembra 1901.

IV. Nalaga se deželnemu odboru, da izposluje pri visoki vladi povisek prispevka za nakup učnih predmetov pri obeh oddelkih deželne kmetijske sole od 1000 K na 4000 K.

V. Nalaga se nadalje deželnemu odboru, da pozove cesarsko vlado, naj skljuje deželno zastopstvo v zbor v prvih mesecih leta, da se pravočasno zamore rešiti deželni proračun v svrhu, da se dežela ne spravi v denarne zadrege, v koje bi zamogla priti vsled prepozno potrjenega proračuna.

Poleg teh resolucij vsprejel je finančni odsek še dve prof. Berbuča:

1. Naroča se deželnemu odboru, da se obrne do cesarske vlade z nujno in podkrepjeno prošnjo, da nakloni naši deželi za povzdigo ljudskega šolstva letno podporo v znesku 100.000 K.

2. Nalaga se deželnemu odboru, da se obrne na cesarsko vlado s podkrepjeno prošnjo, naj nakaže deželi v delno pokritje lastne potrebščine dohodek realnih davkov.

Sprejet je bil dalje načrt pravil deželnega zavoda za zavarovanje goveje živine. Govorila sta Faidutti in Grča, kateri je hotel nekaj sprememb. Dalo se je 2800 K kot prispevek c. kr. vladi za akcijo proti malariji. Odseku pomorskega zdravništva v Gradežu se je dovolilo 800 K.

Koncem seje je interpeliral Naglos radi hudega policijskega postopanja krminskega županstva ter kaznovanja prestopkov potom okr. glavarstva, ki pa spadajo županstvu. Lapanja je interpeliral radi slabega stanja drž. ceste, ki pelje skozi Kobarid.

„Predujem“. — Poslanec Marani je trdil pri proračunski razpravi nasproti posl. Štreklju, ki je zahteval v pomoč vinogradnikom povisek na 50.000 K, da onih 25.000 K, katere je dež. zbor v zadnji seji dovolil za regulacijska dela pri Bersi ter je poslanec Štrekelj rekel, da so darovane — le predujem. Ko je pa slo za podporo vinogradnikom, pa ta dr. Marani ni hotel nič vedeti o kakih predujmih, marveč je kar trdil, da so ona brezobrestna posojila, dana slov. vinogradnikom, darilo.

Poznamo tisto dvojno mero, s katero merijo Lahji v našem deželnem zboru, poznamo tisto ozkosrčnost, s katero se postopa proti Slovincem ter se hoče za vsako malenkost, in če tudi še tako nujna, protiteže, navadno v izdatnišni meri, poznamo vse to, zato se pa prav nič ne čudimo dvojnemu pojmovanju dr. Maranija o predujmih. — Ako bi bili laški vinogradniki na takem stališču kakor slovenski, potem bi dr. Marani sigurno prav pojml „predujme“ in „darove“, in storilo bi se tudi za Lahe kar največ mogoče. Ali za Slovence je stvar drugače. Smo

pač v deželi neverjetnosti. Sicer pa o tej stvari se spregovorimo.

Delavska stanovanja. — V seji dež. zbora 17. t. m. je naznanil dež. glavar, da je predložila vlada načrt zakona glede oprostitve delavskih stanovanj od davščin in doklad.

„Wiener Zeitung“ je priobčila v nedeljo sankcioniran zakon (8. julija 1902.), obsegajoč olajšave poslopjem z delavskimi stanovanji, ki so zdrava in cena. Zakon stopi v veljavo z dnevom razglasa.

Nevihta. — V ponedeljek zvečer smo imeli nevihto, kakoršne se ni bilo kmalu. Lilo je kakor iz skafa, temno je bilo na mah, strele pa so svigale in se je bliskalo, da je kar vid jemalo. V Gorici igra ob takih prilikah glavno vlogo hudournik Koren, katerega bodo menda vendarle končno regulirali sedaj, ko prisopihata železnica iz Soske doline, katere regulacija pa je bila potrebna že zdavnaj. Koren je divjal in spravil pod vodo, kar je mogel. Ognjegasci so imeli mnogo opravila, da so pumpali vodo. Več stanovanj je bilo pod vodo, tudi na potu proti pokopališču. — V okolici je, kakor čujemo, napravila nevihta mnogo škode. Pri St. Petru je bila voda čez cesto, v Bukovici so bili pod vodo, Vipava in Soča sta sli čez bregove ter prizadljali mnogo škode. V Sovodnjah je nevihta trgala drevesa. — Po noči pa se je zjasnilo in zvezde so sijale, ali lepo vreme se pa le še noče ustanoviti. — Med nevihto je padala tudi toča. Kakor čujemo, je naredila voda škodo po raznih delih mesta.

Vreme, suša, dež. — Iz gorske naše Švice nam pišejo: „Imeli smo že sušo, ki je uničila večino pridelka na fizolu, krompirju itd. — V soboto pa je prišla huda ploda, toda brez toče. V nedeljo in ponedeljek je še pridno deževalo, da je narava zdaj dovolj namočena in poživiljena. Ponekod je bila že povodenj.“

Vipavska železnica. — Pišejo nam iz Ajdovščine: Dne 18. julija od 11 $\frac{1}{2}$ predpoldnem so srečno privlekli, pripahali in pripeljali železnični stroj pod imenom „Localbahn Görz-Haidenschaft N. 29707“, kateri naj bi pihal po lepi Vipavski dolini. Stroj, izdelan na Češkem po najnovejšem sistemu lokalnih železnic, teh oli 30.000 kg. Ni čuda torej, ako se potrebovalo celih 8 dnij, da so spravili tako kolosalno težo po cesti, kakor je iz Gorice v Ajdovščino; ali četudi se je, da se sploh kaj takega dovoli. — Kaj več drugokrat! (Prosimo. Ur.)

Opust dela za Vipavsko železnico. — Iz Ajdovščine nam pišejo 21. t. m.: Danes opustilo je okoli sto domačih delavcev delo pri nakladanju gramoza na vagone iz hudournika Lokavšček za nasipanje proge iz Ajdovščine proti Gorici.

Isti pri res napornem in težavnem delu so zahtevali na splošno dnevno plačo 3 K; ker pa podjetnik ni hotel jasno plače delavcem priznati ter le mimogrede obljubil dnevno plačo K 2.40 do 3 K, kakor je plačal do sedaj, ter je bil slučaj, da najboljši in najpridnejši delavec je dobil najslabšo plačo pri mesečnem izplačevanju, je plačal torej navadno sam kakor je hotel; ugovor naj si bodi ta ali oni, je bil vsak zaman.

Enako britkih skušenj so imeli tudi že zunanji delavci, katerih je bilo že vse polno od vseh vetrov, ter delo po večini prvih 14 dni že opustilo.

Sedaj se govori, da domačih delavcev se sploh na celi črti ne bo več sprejelo, ter da se naroči več zunanjih delavcev, kateri dojdejo se le po treh dneh, al. isti, ako bodo previdni, zahtevali bodo gotovo, da se jim jasno določi dnevno plačo, katere bo morala biti gotovo večja ko domačinov, kajti ako ne more shajati domačin, kako bode shajal tujec s plačo večina 2 K na dan. Zadnji čas se bliža, ko bi morala biti progla gotova. Lokomotiva je tu za razvažanje gramoza; več vozov, kateri tudi nekaj stanejo, ali mesto da bi se z delom napredovalo in delavcem njih skromno opravičeno zahtevo vpoštevalo, ter kolikor mogoče ugodilo, se pa iste razpusti in delo zavlačuje.

Da nekaterim gospodom to dobro nese, se razume, kajti sličnih slučajev je bilo že prav veliko. Pač zalostno!

Opazovalec.

Štrajk v Nabrežini — Poročajo nam, da klesarski delavci v Nabrežini pretijo s štrajkom. Predložili so svojim gospodarjem spomenico, v kateri zahtevajo 9-urni delavnik, ki se ravna po letnem času. Glede plačila so sestavili poseben cenik, po katerem

določajo cene za vsak posamičen izdelek. Gospodarji so zahtevali delavcev baje protivni. Nekateri so se celo izjavili, da rajši opustijo vse delo nego bi se udali stavljenim zahtevam.

Ne liberalna blamaža ampak sveta prismojenost. — „Slovenec“ piše: „Liberalna blamaža. Iz Štjaka se piše, da se je vrsila volitev v starešinstvo, katero so maloštevilni liberalci ovrgli, dne 10. in 11. t. m., tako sijajno, da se niso upali liberalci niti poleg priti; vsi mozejo so izvoljenci katoliško-narodne stranke. Zastojni so agitirali liberalni stiskovci, narod je gostovil in dovolj je.“

Tako morejo pisati le mozeje, ki stojijo pod vplivom svete prismojenosti. Ko so pa zmagali n. pr. v Rihembergu na vsej črti napredni mozeje, pa ni hotel „Slov.“ nič vedeti o zmagi narodno-napredne stranke, ampak pobožni žurnalisti krog „Slovenca“ so pisali, da je izid volitev le posledica domačih razprtij ter da dvomi, da bi bili nasi pristasi novi obč. mozeje v rihembersko-brejski občini....

Pa nekaj drugega hočemo zapisati! V Štjaku torej so izvoljeni „katoliški“ mozeje. Prav! Ali v deželni zboru so njihovi „katoliški“ poslanci molčali, ko je poslanec Štrekelj predlagal povišanje kredita v pomoč vinogradnikom, ter kazal prav na Štjak, ki toliko trpi radi floksere. „Katoliški“ poslanci so lepo molčali in se niso toliko zmenili za svoje katoliške mozeje v Štjaku, da bi bili glasovali za povišanje po poslancu Štrekelju predlaganega kredita. Glejte, „liberalci“ Štrekelj je kazal srce za te katoliške Štjake, „krščanski“ poslanci pa se jim zapri srce in dan ter se pridružili Lahom, kateri Slovenec nikdar nič ne privošči.

Pričakujemo, da pošljejo „katoliški“ mozeje v Štjaku zahvalnico svojim „katoliškim“ poslancem, ker so se tako pobrigali za nje.

Tu vidite, koliko je vredno tisto krščanstvo in katoličanstvo, katerega imajo vedno polna usta, ki se pa raztopi v prazno peno, kadar bi trebalo uveljaviti to krščanstvo! Ni ga večjega sleparja in narodovega škodljivca na svetu od onega, ki se skriva za katoliški plašč! — Ako imajo tisti „katoliški“ mozeje v Štjaku sploh kaj razuma, menda sprevidijo po tem, kdo jih slepari in kdo je njim naravnjen. Ako to sprevidijo, potem se morajo najprvo lepo zahvaliti „Slovencu“ za pridevek „katoliški“! Rajši manj „katoliški“, pa bolj pametni!!

Štrajk v tukajšnji Hilarijanski tiskarni je končan. Končal je tako, da se ne zgodi štrajkujočim črkostavcem nič; kar se liče črkostavca Juga, radi katerega je bil štrajk nastal, so se domenili, da ga ne smejo odpustiti pred jednim mesecem. Baje ima že zagotovljeno mesto drugje.

Treba pribiti, da faktotum Hilarijanske tiskarne je don Faidutti, semeniški profesor in deželni poslanec, ki hoče biti tudi velik socijalist. „La Patria“ v Gradišču namigava, da mu že povedo, kar mu gre, kadar pride zopet med Furlane s svojim socijalističnim evangelijem, ki se glasi jako lepo v teoriji, ali v praksi pa je trd in neusmiljen, kakor more biti le v rokah politikujotega duhovnika! Sv. Hilarij v tem štrajku brzčas ni bil posebno vesel svojih pozemskih „patronov“!

Kdo ima prav? — „Gorica“ pravi, da bo „Soča“ izhajala le še dvakrat, „Slovenec“ pa je mnenja, da bo še prevečkrat izhajala. Vidi se torej, da v več in manj posvečenih glavah okrog teh dveh farovških listov vladajo prav nasprotni si nazori gledé izhajanja „Soče“. Mogoče razpišejo tudi nagrado za najboljšo rešitev vprašanja: Kdo ima prav, ali „Gorica“, ki pravi, da bo izhajala „Soča“ le še dvakrat, ali „Slovenec“, ki pravi, da bo izhajala še prevečkrat? Pa imajo „vprašanje“ za „mrtvo sezono“! Pomagati si znajo iz zadrege. — No, „Soča“ pa bo izhajala naprej, kljub vsemu rogovljenju po naših farovških listih, katerih 2 pa stojita tako na slabih nogah, da preti — kakor govorijo — kljub vsem „skladom“, enemu pogin, drugega pa rešuje sedaj še odvetniška pomoč! „Soča“ pa ne mara za njima iti v pogin, zato je ubrala pot, katere jej je kazala, da je prava! In to peče tisto gospodo, ki bi nas radi potopili v zlici vode.

Za regulacijo Berse. — 17. t. m. so imeli v Krminu občinsko sejo, v kateri so sklenili ob navzočnosti vladnega zastopnika deležiti se regulacije Berse s prispevki, ki se določijo na temelju svote 20%, kolikor je od skupnega zneska, ki bo potreben za regulacijo Berse, določen prispevek v omenjeno

svrhu. Treba bo, kakor že znano, okoli 350.000 K; 60% plača vlada, 20% dežela, 20% pa drizadetih 11 občin. Tudi občinski svet v Medani je storil soglasno tak sklep.

Obesil se je v Krminu kovaški delavec Jakob Makorič. Zapustil je ženo in več otrok. Dolgovi so spravili baje nesrečnega do tega koraka.

Neprevidnost s petrolejem. — Krčmar Kodermac v Flejani je priliz v svetilko, ki je bila že prižgana, petroleja. Svetilka se je razpočila ter ranila tri goste, jednega celo tako nevarno, da se je bati, da umre.

Neprevidnost pri ravnanju s smodnikom. — V soboto pop. ob 4. uri se je ponesrečil neki Ciglič iz St. Ferjana, ko je hotel streljati proti toči. Smodnik je imel v steklenici, iz katere ga je vsul v še gorak možnar. Smodnik se je unel v možnarju in v steklenici, katere se je razletela na drobne kosce. Cigliča je zadelo v vrat tako nevarno, da so ga morali pripeljati v tukajšnjo bolnišnico.

Iz Gabrovce pri Komnu nam poročajo, da je dne 30. pr. m. odšla z doma neka 23-letna ženska. Pa se ne ve nič, kam je odšla. Pravijo, da je šla od doma zato, ker je bil večni nemir v hiši. Orožniki pridno poizvedujejo, kam da bi bila izginila.

Iz St. Andreža nam poročajo, da so tam preteklo nedeljo 13. t. m. blagoslovili nove orglje. Veliko hrupa je bilo radi teh orgelj, predno so se poskušale. Orglje so prav izvršne, da se mora priznati. Tudi se je pokazalo, da je kos orgljanju oni, o katerem so nekateri dvomili. Pri pevcih manjka še mnogo, zato želi dopisnik, da se tudi to popravi.

Društvo sv. Cirila in Metoda vabi k XVII. redni veliki skupščini, ki bo v Ilirski Bistrici četrtek, dne 7. avgusta 1902. — Vspored: I. Sv. masa ob 1/2 10. uri v dekaniski cerkvi; II. Zborovanje ob 11. uri v hotelu „Ilirija“; 1. Prvemestnikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Nadzorništva poročilo. 5. Volitev jedne tretjine družbinega vodstva. 6. Volitev nadzorništva (5 članov). 7. Volitev razsodništva (5 članov). — Pristavek: Po zborovanju skupni obed v hotelu „Ilirija“ ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 5. avgusta z naslovom: Tvrška Žnidarčič & Valentič v Ilirski Bistrici. Kuvrt brez vina stane 3 krons.

Društvo sv. Cirila in Metoda je dobila doslej iz kupčije z družbeno kavo svoto 3400 K. Te dni je vročil g. Ivan Jebračin, trgovec in tovarnar v Ljubljani, zopet svoto 200 K. Svoji k svojim!

Ponesrečil. — Miha Marinič iz Kozane se je peljal v nedeljo s svojim konjem čez vodotok hudournika Tera v Furlaniji. Naenkrat se je baje privarila proti njemu voda s tako silo, da je vzela njega, voz in konja. Marinič je trzil s sadjem. Po vozu in konju, katere so dobili, so spoznali, da je ponesrečil on. Sodijo tudi, da bi bil Marinič zaspal ter bi ga bil konj zavedel v vodo. S kratka: kako je pravzaprav prišlo do nesreče, se ne ve natanko. Marinič je ostavil ženo in tri otroke, ki tržijo sedaj v Celovcu s sadjem, kamor se jim je hitro sporočila nesreča.

Pevsko-bralno društvo „Kraški vrh“ v Avberu vabi na veselico, katero priredi v nedeljo dne 27. julija 1902. v prostorih gosp. Maksa Ukmarja. Petje vodi pevovodja gosp. Alf. Grmek. Začetek točno ob 3 1/2 uri popoldne. Čisti dobicek je namenjen pevskim potrebščinam. K obični udeležbi uljudno vabi odsek. — Vspored obnega govor, deklamacijo, petje, godbo, igro „kavi snubač“ in ples.

Javni ples priredijo fantje v Prvatini dne 27. t. m. v prostorih g. Andreja Pahorja. Pri plesu bo sviral oddelek domače godbe.

Sokolska slavnost v Idrji povodom razvitja prapora „Idr. Sokola“ v nedeljo se je izvršila lepo kljub neugodnemu vremenu. Udeležili so se slavnosti Sokoli iz Ljubljane, Trsta, z Gorenjskega, Celja, iz Varaždina in iz Pulja. Pri telovadbi so odnesli prvenstvo Tržačani.

Spretnega raznašalca iščemo za svoje liste. Poleg tega bi opravljal druge posle ter imel stalno službo v naši tiskarni. — Ponudbe sprejema „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

Razgled po svetu.
Kardinal Ledochowski je umrl v Rimu. Njegovo ime je spojeno z dogodki v Nemčiji v zadnjih 4 desetletjih. L. 1865. je

bil imenovan nadškofom za Poznanj in Gnezdno. S prva je krčil rabo poljsčine pri službi božji, pozneje je baje podpiral stremeljenja Poljakov, in Bismark ga je bil vrgel l. 1874. celo v ječo v Oströvu. Papež ga je imenoval kardinalom in l. 1876. se je nastanil v Rimu.

Gališki deželni zbor. — Kakor poročajo poljski listi, se poteguje deželni-maršal grof Potocki pri Körberju za to, da bi se določil čas, v katerem bo zopet klican gališki deželni zbor, ki je bil pred kratkim odgoden.

Slovenski gimnazij v Celju. — Za vsprejem v slovensko-nemški gimnazij v Celju se je oglasilo koncem šol. leta 53 dečkov; izpit jih je prestalo 46. Ako bo v prvem razredu nad 60 učencev, je dovolilo ministerstvo paralelko. To pa bo, ker največ se jih vpise jeseni.

Iz Milana poročajo, da so ujeli v kraju Bra, kamor se pelje kraljevska laška družina večkrat v avtomobilu iz letovišča Racconigi, nekega anarhista. Kdo da je, so niso dognali, ali pri njem na domu so našli mnogo anarhističnih pisem in časopisov; drugače pa se je ta clovek tudi sumljivo obnašal.

Oblak se je utrgal dne 19. t. m. nad Gradcem na Štajerskem. Nevihta je trajala 4 ure, pokončala njive in polja, mostove, poti, udre v kleti itd., sploh je napravila velikansko škodo. — V bližini Zidanega mosta je bila nevihta pretekli teden odrušila del železniskega tira, da je bila voznja na nekaterih krajih nevarna. Blizu Rimskih toplic je prizadajala neizmerno škodo. — Na Koroskem so bile tudi silne nevihte. Vihar je porušil poslopja, v ruski občini je podrl tudi kakih 10.000 debel. Padale so celo večstoletne lipe. V ruski občini je škode okoli 200.000 K, v občini St. Peter pa 60.000 K. Povsod so trpeli največ gozdovi. Imeli so pa tudi točo, ki je storila neizmerno škodo. — Na Kranjskem, zlasti na Dolenjskem so bile tudi hude nevihte. Kakor oreh debela toča je padala po občini Radeče, v leskovski občini je škode kakih 50.000 K. Drevesa ležijo po tleh, polja in vinograde pa je pokončal naliv.

V Trstu so imeli v nedeljo dopoldne velikansko nevihto. Strele so svigale skozi 1/2 ure take pogostoma, da se ne sme računati, da je padla jedna vsako minuto. Parnik „Jupiter“ je peljal iz Sesljana v Trst več ladij, naloženih z materijalom za zasipanje morja. Na edni onih ladij je bil 63-letni Nikolaj Pinduič iz Omislja. Strela ga je ubila, da je bil mrtev takoj.

Tudi z Ruskega poročajo o velikanskih nalivih in nevihtah. V Kijevu je izdiral vihar močna drevesa. Voda je stala po ulicah do 1 m visoko, udrla tudi v pozemska stanovanja ter zadušila več oseb. Tudi železniske proge so pokvarjene. Škoda ogromna.

Na Gabrku pri Senožečah je ubila strela v petek voznika Šviglja in dva konja. Detka Hinko in Ciril g. Jelena, gospodarja Švigljovega, ki sta se vozila z njim, pa sta ostala srečno živa.

Luchenl, morilec naše cesarice, je popolnoma zbesnel, tako, da ga čuvajo v posebni celici. Nikdo ne sme k njemu, niti videti se ga ne sme, ker je v obče nevaren ter je hotel jetničarje že podušiti.

Streljanje z novimi topovi pri Cerknici. — Poročajo nam, da so poskušali v preteklem tednu v Menišiji pri Cerknici streljati z novimi topovi. Vsled tega so na ukaz vojaške oblasti morali oditi vsi prebivalci v Dobo iz svojih bivališč. Vojni erar jih zato seveda primerno odškodi.

Narodno gospodarstvo.

Zakon glede samostojne deželne naklade na porabo piva. — Ta zakon, ki je bil sprejet v prošlem zasedanju našega dež. zbora, se glasi: § 1. Deželni zbor je upravičen, naložiti in pobirati samostojno deželno naklado na porabo piva, da pripravi za deželne namene potreba sredstva; § 2. Visokost te deželne naklade določi se po posebnem sklepu, kateri potrebuje ravno tako cesarskega potrdila, kakor vsaka eventualna prememba tega sklepa; § 3. Ta deželna naklada sme zadeti samo porabo in ne sme zadeti ne izdelovanja in ne trgovine s pivom, zato se ta naklada ne sme pobirati ne pri izdelovanju in ne pri uvažanju v ozemlje poknežene grofovine Goriške in Gradiške; § 4. Prestopke na podlagi tega zakona izdanih določil kaznujejo oblastva, zaznamovana v

min. ukazu z dne 3. aprila 1855. leta drž. zak. št. 61 po ministerskem ukazu z dne 30. septembra 1857. leta, drž. zak. št. 198, z globami od 2 do 200 K, ali z zaporom 6 ur do 14 dni; § 5. S tem zakonom uvedeno deželno naklado je pobirati po izvršitvenem predpisu, katerega v zmislu tega zakona izda c. kr. namestništvo v Trstu dogovorno z deželnim odborom.

O streljanju proti toči. — Neki A. W. je priobčil v „Slov. Nar.“ sestavek, ki se bavi o vseh streljanju proti toči. Ker je stvar velezanimiva tudi za našo deželo in ker je se vedno učenjakov, ki stojijo na tem stališču, da streljanje ne koristi toliko, kolikor se zagotavlja, podajamo tu to-le:

Zanimalo bode gotovo naše interesirane citatelje o tej priliki zvedeti, kako poročilo da prinaša prvi avstrijski kmetijski list „Wiener Landwirthschaftliche Zeitung“ v svoji 56. letošnji številki o vseh streljanju zoper točo na Štajerskem. Na strani 480. piše ta list doslovno tako-le:

Toča in streljanje zoper njo. Nevihte in vremena, katere so 30. junija 1. in 2. julija t. l. severni, severno-vzhodni, in del srednje Štajerske zadela, ter tamošnjim kmetovalcem upanje na dobro letno vzela, podala so zopet prispevek k rešitvi vprašanja o vrednosti ali nevednosti streljanja zoper točo. Dočim se je do zdaj v časnikih le ugodna poročila o streljanju zoper točo čitalo, in negativnem vapehom, ako se jih je sploh objavilo, navadno pomisleke dodajalo, ali pa iste kar neposredno zakrivenju strelec pripisovalo, kateri so baje s streljanjem nepozno pričeli, ostajajo sedaj objavljeni nevspehi neoporekljivi. Lokalni poročevalci lista „Grazer Volksblatt“ poročajo iz Hatzdorfa: „Dasiravno se je pričelo celo uro pred nastanjem nevihte streljati, in se je brez prenehljaja na vseh streliščih streljalo, padala je vendar čez pol ure tako gosta toča, da je bilo polje, da so bili sadovnjaki in vinogradi tako opustošeni, da je vsaka tolažba izključena“. Lokalni poročevalec iz Pollau-a pa poroča: „Streljalo se je vehementno, pa — brez vspeha!“

Listu „Grazer Tagblatt“ poroča se pa iz Hartberga sledeče: „Ponedeljek (30. junija) privarili so se od severa težki nevihtni oblaki. Ravno na novo ustanovljena strelišča streljala so z vso energijo. Nevihta prešla je brez škode, in po veri ljudstva, pripisovati je bilo to streljanju. Prihodnjega dne gronaditi so se pričeli okolo poldne črni oblaki v isti smeri. Možnarji pričel. so grometi, toda nevihta pričela se je s tako silo, da je drevje ječalo. Nevihti sledila je pa vedno gostejša in debelejša toča in ledenim, kakor orehi debelim zrnom ni zamoglo nič zoperstajati“. Važno se nam vidi zgornja dejstva v tem listu pribiti, da se brezmerim nadam, katere se v streljanje zoper točo stavi, že vendar enkrat mejnik postavi in da dospejo nasi kmetijski sodrudniki do prepričanja, da ni na pravem mestu stediti glede zavarovanja proti toči.

Tako se glasi torej poročilo prvega avstrijskega kmetijskega lista o streljanju proti toči, karerega podajamo našim kmetovalcem v prevdarek.

Vabilo
k izvanrednemu občenemu zboru „tolmnske hranilnice in posojilnice“ registrovane zadruge z neomejeno zavezo v smislu §§ 35. in 38. združnih pravil na dan 3. avgusta t. l. v društvenih prostorih ob 2. uri popoldan. Veljavno se bode sklepale brez ozirov na zastopane deleže. Dravni red:
Volitev v popolnitev nadzorništva.
Tolmin, 21. julija 1902.
Načelnikstvo.

Čistilna voda
„Reale“
iz vrelcev Mathias, lastnina
Henrika Mattonija v Budimpešti
je toplo priporočena od prvih tu- in inozemskih zdravniških avtoritet kot najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se radi množine soli „Glauber“ in grenke soli, katero ima v sebi ter s svojim hitrim in dobrim učinkom.
Zaloga za Gorico:
Lekarna G. B. Pontoni.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK GORICA

Moderce

pariške zadnje novosti
kupi se najbolj in najceneje pri
L. Zornik Gorica, Gasparika ulica 7.

Z ozirom na zelo kratko
doba moje trgovine stejem si
v največjo čast javiti, da sem
za dobil od mnogobrojnih ča-
stnih dam in gospodov, pre-
poznajo o mojih dobrih, pre-
ciznih in cenih **modercih**,
in je radi tega v interesu
vsake dame, da se pri meni
postreže. Vse moderce kakor se vidijo
po moduli letih 50%
ceneje kakor drugod.

J. ZORNIK GORICA

Pozor!

„Trgovsko-obrtna zadruga“
v Gorici,

naznanja, da je zaključila svoj V. odsek. — VI. odsek se otvori januarja 1903.

Prvih pet odsekov šteje:

I. članov 769	z 1418 deleži.
II. „ 383	716 „
III. „ 254	615 „
IV. „ 220	608 „
V. „ 275	712 „
Skupaj „ 1901	4069 „

Zadružna glavica petih odsekov znaša torej K 1,220.700. —
Vrhu tega še daje jamstvo 1901 članov z vsem svojim imetjem.
Za VI. odsek se bodo sprejemali člani od 1. jan. 1903. naprej.
V Gorici, 18. julija 1902.

Načelstvo.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina
iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cene zmerno. Postrežba poštena

Naznanilo.

Z ozirom na to, da se je pre-selila c. kr. okrajna in okrožna sod-nija, c. kr. davkarija in drugi uradi v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si dovoljuje podpisani priporočati slavnemu občinstvu na deželi svojo dobroznano gostilno

„Pri zlatem križu“ (pri Lizi)
v Kapucinski ulici

katera je preskrbljena z dobro kuhinjo ter toči izvrstna bela in črna domača vina. Preskrbljeno je s sobami za prenočišča ter s hlevi za konje in vozove.

Svojim rojakom v mestu in na deželi se toplo priporoča udani

Ivan Katnik, lastnik.

Rimske toplice.
Tržič (Monfalcone).

Stalna toplina 38°—40°. Doba traja od 15. maja do konec septembra. Zdravijo se posebno belezni v nogah, revmatizem, rakitične in ženske bolezni.

Išče se učenca za brivsko stroko.

Da se stanovanje in hrano.

Po udbe sprejema Anton Pucelj, brivski mojster v Gorici.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovec v Sementški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga.“

„Goriška ljudska posojilnica“
vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec. 1901. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 6%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila se dajejo le zadružnikom.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno ark na perilo.

Anton Potatzky v Gorici.
Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni veneli. — Mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost: **Semena za zelenjave, trave in detelje.**

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmih s in trgih ter na deželi. 2 35—8

Trgovina z železnino „MERKUR“
PETER MAJDIČ
v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovođe, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* **Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.** *

Postrežba točna. Cene nizke.

Samo 5 kron

stane 4½ klg najfinerega, pri izdelovanju poškodovanega, lepo-dišečega **toaletnega mila** in sicer dokler zaloga dopušča. — Razpošilja proti povzetju ali naprej poslanim zneskom **A. Felth.** Dunaj, V/2 Matzleins-doferstrasse 76.

Švicarska urarska obrt.

Samo 16 K.

Naznanjamo vsem veščakom, častnikom poštnim, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uro, da smo oprejali edino razprodajo novoiznajdene originalne genske 14-karatne remont. ure zlatega-elektro-plaque, „sestav glas-hütte“. Te ure imajo protimagnetične preciziski urni stroj, so najnatančnejše regulirane in preskušene in dajamo za vsako uro 3-letno pisмено jamstvo. Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovčkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in veščaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeti smo v 6. mesecih 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pisem. Cena uri za gospode ali dame le 16 kron; poštnina in colnina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan možnjček od usnja. Krasne in moderne verižice od zlatega plauge za gospode ali dame (tudi ovratnice) po 3—5—8—10 K. Ako ura ne ugaja, se sprejme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpošiljanje po poštnem povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur „Chronos Basel“ (Švice).** Za pisma v Švico je staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

Nova kleparska delavnica
v Gorici,
ulica Sv. Antona števil. 1.

Podpisani se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi za izdelovanje vseh kleparskih izdelkov, kakor: cevij za vodo, žlebe za stavbe, kuhinjske priprave itd. Prevzema tudi vsako popravilo po zmernih cenah. Zagotavlja točno postrežbo udani

Karol Čufer,
klepar.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo **veliko zalogo**

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici. v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli doseđanje **trgovino pohištva tvrdke Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.**

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerno.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pismenim jamstvom razpošilja na zasebnike **prva tovarna ur v Mestu (Svit).**

Hanns Konrad,
Izvr. vr. ter zlatnik — Most (Češko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.

Tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetinje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

E. LEBHERZ
Gorica

tovarna užigalice

priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo